

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Wrzesień 2017

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. Korea Południowa w wyniku pogarszających się relacji z Chinami poszukuje nowych rynków otwierając się na Rosję;
- b. w dalszym ciągu prowadzone są rozmowy japońsko-rosyjskie, co ma prowadzić do ostatecznego podpisania traktatów pokojowych a w konsekwencji równoważyć pozycję Rosji w relacjach chińsko-rosyjskich;
- c. przypuszczalne rozmieszczenie rosyjskich wojsk na granicy z Koreą Północną sugeruje, iż Rosja nie pozwoli na marginalizację swojej roli w konflikcie z KRLD.

II. JAPONIA – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

4 września: czwarte spotkanie japońsko-rosyjskiej wspólnej rady powiązanej z działalnością gospodarczą. Spotkaniu przewodniczył japoński minister spraw zagranicznych Kono Taro. Tematem obrad było omówienie rezultatów ministerialnych rozmów przeprowadzonych 7 sierpnia tego roku oraz konsultacji na poziomie wiceministerialnym z 17 sierpnia, dotyczących wspólnych projektów na terenie czterech wysp wchodzących w skład Kuryli. Obie strony wymieniły poglądy na temat kierunku przyszłej współpracy gospodarczej.

5 września: japoński minister spraw zagranicznych Kono Taro rozmawia ze swoim ukraińskim odpowiednikiem. Minister Kono Taro przeprowadził telefoniczną konferencję z Pavlem Klimkinem, ukraińskim ministrem spraw zagranicznych. Tematem rozmowy był przeprowadzony 3 września północnokoreański test bomby wodorowej. Obie strony uznały północnokoreańską prowokację za poważną groźbę dla bezpieczeństwa międzynarodowego. Zgodzono się, aby wspólnie współpracować w kierunku wprowadzenia bardziej surowych sankcji na posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa ONZ, aby wyrzucić jak największą presję na reżim w Pjongjangu. Zarówno Ukraina, jak i Japonia obejmują w tym roku stanowisko niestałych członków Rady Bezpieczeństwa, dlatego obaj ministrowie w rozmowie telefonicznej potwierdzili ścisłą współpracę w sprawie szóstej północnokoreańskiej próby jądrowej.

6 września: białoruski ambasador Ruslan Esin spotyka się z młodzieżą. Ambasador Esin spotkał się z zaproszoną przez stronę japońską młodzieżą z Białorusi. Odwiedzająca Japonię grupa nastolatków odwiedziła prefekturę Hiroshima i Miyagi, zapoznając się z japońską kulturą, historią i stylem życia. Spotkanie z

ambasadorem zostało zorganizowane przez międzyparlamentarną grupę przyjaźni białorusko-japońskiej, której przewodniczy Sata Genichiro.

7 września: białoruski ambasador Ruslan Esin spotyka się z cesarzem Akihito. Cesarz Akihito wraz z cesarzową Michiko zaprosili na spotkanie w Tokio ambasadorów Białorusi, Filipin i Peru. Szczegóły spotkania nie są znane.

7 września: we Władywostoku odbywa się japońsko-rosyjski szczyt. W trakcie Wschodniego Forum Ekonomicznego zorganizowano spotkanie japońskiego premiera Abe Shinzo z rosyjskim prezydentem Władimirem Putinem. Podczas szczytu omówiono kwestie związane z możliwością podpisania traktatu pokojowego. Zanim do tego dojdzie należy rozwiązać problem części spornych Wysp Kurylskich. Zgodnie z postanowieniami zawartymi na japońsko-rosyjskim szczycie, który miał miejsce w grudniu zeszłego roku, obaj przywódcy wyznaczyli pięć projektów, które mają zostać zrealizowane na wyspach. Premier Abe i prezydent Putin zgodzili się także, że należy zbadać ramy prawne wdrażania projektów na spornych wyspach, tak aby nie zaszkodzić pozycji żadnego z państw. Zgodzono się także, że trzeba dalej pracować nad kolejnymi projektami. Przyjęte podczas spotkania projekty dotyczą akwakultury produktów morskich, uprawy warzyw szklarniowych, rozwoju wycieczek w oparciu o unikatowe cechy wysp, wprowadzenie generowania energii wiatrowej oraz wdrożenia środków mających na celu zmniejszenie objętości śmieci. Obaj przywódcy ustalili, że w październiku zostaną przeprowadzone dodatkowe badania terenowe, mające na celu dokładne zbadanie możliwości wdrożenia tych wybranych projektów. Zgodzono się także, że ze względów na bezpieczeństwo morskie należy zbadać projekt remontu latarni morskiej na wyspie Kaigara, tak by nie naruszał prawnego stanowiska każdej ze stron. Przywódcy Rosji i Japonii omówili także problem północnokoreańskich testów rakietowych i jądrowych. W kwestii dwustronnej współpracy w różnych obszarach postanowiono nadal utrzymywać intensywny dialog polityczny i wyznaczono kolejne spotkania przedstawicieli rządów Japonii i Rosji. Rozmawiano także o przygotowaniach do „Roku Japonii” w Rosji i analogicznego wydarzenia na terytorium Japonii. Podczas japońsko-rosyjskiego szczytu została także podpisana konwencja o zniesieniu podwójnego opodatkowania w odniesieniu do podatków od dochodów oraz zapobiegania unikaniu opodatkowania. Ta nowa konwencja zastępuje poprzednią podpisaną w 1986 roku.

8 września: ambasada Ukrainy w Tokio organizuje przyjęcie z okazji 26. rocznicy odzyskania niepodległości. Uroczystość była również poświęcona obchodom 25. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między Ukrainą a Japonią. W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, ministerstw i departamentów japońskiego rządu, a także przedstawiciele kręgów biznesowych,

organizacji pozarządowych oraz ukraińska społeczność mieszkająca w Japonii. Podczas uroczystości ukraiński ambasador w Tokio Ihor Kharchenko wyraził wdzięczność dla strony japońskiej za wszechstronną pomoc dla Ukrainy oraz podkreślił potrzebę dalszej bliskiej współpracy w kontekście współczesnych wyzwań związanych z bezpieczeństwem. Japoński wiceminister spraw zagranicznych Sugiyama Shinsuke, przemawiając w imieniu rządu japońskiego, zwrócił uwagę na dynamikę stosunków dwustronnych w ostatnich latach oraz docenił zaangażowanie Ukrainy w inicjatywy mające na celu przeciwdziałać północnokoreańskim prowokacjom. Wiceminister wyraził także zadowolenie z pomyślnego przeprowadzenia różnorodnych inicjatyw kulturalnych w ramach „Roku Japonii na Ukrainie”. Natomiast Mori Eisuke, przewodniczący parlamentarnej grupy przyjaźni japońsko-ukraińskiej, wyraził nadzieję, że reformy pod przywództwem prezydenta Petro Poroszenki zostaną skutecznie wdrożone dla korzyści narodu ukraińskiego. Dodatkowo zaproponował ze względu na sąsiedztwo obu państw w pobliżu Rosji zainicjowanie trójstronnej współpracy japońsko-ukraińsko-rosyjskiej.

8 września: otwarcie festiwalu japońskiej kultury na Białorusi. Festiwal nazwany „Jesień Japonii” został po raz piąty zainaugurowany na Białorusi. W tym roku impreza ma szczególny charakter, ponieważ obchodzone jest 25-lecie ustanowienia relacji dyplomatycznych między Japonią i Białorusią. Festiwal potrwa przez trzy miesiące. W mowie inauguracyjnej wydarzenie japoński ambasador na Białorusi Hiroki Tokunaga podkreślił, że ten zróżnicowany festiwal ma na celu przedstawić różne aspekty japońskiej kultury mieszkańcom Białorusi. Ambasador wyraził nadzieję, że wydarzenie to przyczyni się do pogłębienia wzajemnego zrozumienia i przyjaźni pomiędzy obydwoma narodami.

14 września: przewodnicząca Rady Federacji Walentina Matwijenko wyraża nadzieje na podpisanie traktatu pokojowego z Japonią. Przewodnicząca wyższej izby rosyjskiego parlamentu Walentina Matwijenko spotkała się z Yamaguchi Natsuo, prezesem japońskiej partii Komeito. Obie strony zgodziły się, że niezwykle ważne jest dążenie do podpisania przez Rosję i Japonię traktatu pokojowego. Matwijenko zauważyła, że Tokio i Moskwa robią ciągłe postępy w rozmowach mających na celu uregulowanie dawnych sporów. Podczas spotkania Matwijenko i Yamaguchi poruszyli także temat Korei Północnej. Przewodnicząca Rady Federacji oświadczyła, że strona rosyjska zamierza zaimplementować rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ nakładające sankcje wobec Pjongjangu. Jednocześnie wyraziła stanowczy sprzeciw wobec użycia sił militarnych w rozwiązaniu problemu północnokoreańskich zbrojeń jądrowych. Yamaguchi potwierdził stanowisko strony japońskiej, która popiera wywieranie na reżim północnokoreański presji poprzez sankcje. Japoński polityki

obeć także wsparcie swojej partii dla nowych inicjatyw premiera Abe, mających na celu rozwiązanie japońsko-rosyjskiego sporu terytorialnego.

15 września: białoruski ambasador w Japonii Ruslan Esin spotyka się z prezesem japońskiej firmy farmaceutycznej. Ruslan Esin spotkał się z Tsukudą Shingo, prezesem Chukan Butsu Ltd, firmy zajmującej się lokalną sprzedażą, importem i eksportem produktów chemicznych, w tym leki. Podczas spotkania została omówiona białorusko-japońska współpraca w dziedzinie farmaceutyki, w tym przygotowanie międzynarodowej wystawy farmaceutycznej, która ma odbyć się w Japonii.

18 września: spotkanie japońskiego ministra spraw zagranicznych ze swoim rosyjskim odpowiednikiem podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku. Ministrowie Kono Taro i Siergiej Ławrow podczas swojego spotkania omówili kwestie, które chcieliby szerzej przedyskutować podczas zaplanowanych na listopad szczytu Wspólnoty Gospodarczej Azji i Pacyfiku (APEC) oraz wizyty japońskiego ministra spraw zagranicznych w Rosji w grudniu. Kono Taro zaapelował do Rosji, która może wywrzeć wpływ na Koreę Północną, aby zachęciła reżim do respektowania prawa międzynarodowego. Obie strony zapewniły się nawzajem o chęci współpracy w celu rozwiązania problemu północnokoreańskiego, w tym współpracy w Radzie Bezpieczeństwa ONZ. W kwestii spornych Wysp Kurylskich obaj ministrowie potwierdzili chęć wprowadzenia w życie postanowień zawartych podczas japońsko-rosyjskiego szczytu we Władywostoku podczas Wschodniego Forum Ekonomicznego. Rosja i Japonia zgodziły się, że istnieje potrzeba przeprowadzenia dodatkowych badań na Wyspach w październiku, by ostatecznie ustalić kształt projektów, które mają być tam wdrożone. Minister Kono ponownie przedstawił także stanowisko Japonii względem utworzenia specjalnej strefy rozwoju (TOR) na terytorium spornych wysp przez Rosję. Kono wyraził nadzieję, że takie posunięcie nie naruszy prawnej pozycji Japonii względem czterech Wysp Kurylskich wchodzących.

19 września: białoruski ambasador w Japonii Ruslan Esin spotyka się z burmistrzem miasta Shiroishi w prefekturze Miyagi. W spotkaniu ambasadora Esina z burmistrzem Yamadą Yuichim uczestniczył także członek Izby Reprezentantów japońskiego parlamentu Nishimurą Akihiro. Tematem spotkania było omówienie międzyregionalnej współpracy białorusko-japońskiej, szczególnie w takich dziedzinach jak gospodarka, pomoc humanitarna, kultura i sport.

20 - 22 września: przedstawiciele japońskich, białoruskich i ukraińskich firm turystycznych spotykają się w Tokio. Białoruska ambasada w Japonii zorganizowała spotkanie przedstawicieli sektora turystycznego, którzy następnego

dnia wzięli udział w międzynarodowych targach JATA Tourism EXPO. Podczas spotkania obie strony wymieniły opinie na temat możliwości zwiększenia turystyki z Japonii do Białorusi i w odwrotnym kierunku. Ambasador Ruslan Esin był obecny na otwarciu targów, w których białoruskie oferty turystyczne były prezentowane na dwóch stoiskach. 22 września ambasador Esin uczestniczył w prezentacji potencjału turystycznego obwodu mohylewskiego. 22 września w ramach targów przeprowadzono seminarium na temat strefy Morza Czarnego, na którym Ukraina zaprezentował swój potencjał turystyczny.

22 września: ambasada ukraińska w Tokio publikuje ostrzeżenia dotyczące możliwości uderzenia północnokoreańskich rakiet w terytorium Japonii. W obliczu północnokoreańskich prowokacji, w których pociski balistyczne przeleciały nad japońskim terytorium, ambasada opublikowała komunikat w języku japońskim i ukraińskim dotyczący funkcjonowania japońskiego systemu ostrzegawczego. W komunikacie można przeczytać, że północnokoreańskie testy rakietowe stanowią potencjalne zagrożenie dla Japonii i jej wód terytorialnych. Znajdują się w nim także szczegółowe informacje na temat postępowania w trzech przypadkach: uderzenia północnokoreańskiej rakiety w terytorium Japonii, przelecenia pocisku nad Japonią oraz gdy wystrzelony pocisk nie dosięgnie terytorialnych wód japońskich.

23-24 września: byli mieszkańcy części Wysp Kurylskich odwiedzają groby swoich krewnych. Wizyta ta została ustalona podczas spotkania premiera Abe Shinzo z prezydentem Władimirem Putinem podczas ich spotkania 7 września we Władywostoku. Byli mieszkańcy wysp wraz z wiceministrem spraw zagranicznych Nakane Kazuyukim odwiedzili między innymi wyspę Kunaszyr, gdzie na cmentarzu w imieniu rządu japońskiego wiceminister wspominał zmarłych.

III. PÓŁWYSEP KOREAŃSKI – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

1 września: Ukraina udostępnia CNN nagrania północnokoreańskich szpiegów kradnących plany rakiet. Strona ukraińska chcąc rozwiać spekulacje dotyczące udziału jednej z jej fabryk w rozwoju północnokoreańskiego programu raketowego udostępniła amerykańskiej telewizji informacyjnej CNN nagranie z 2011 roku, na którym zarejestrowano północnokoreańskich szpiegów fotografujących tajne projekty rakiet. Według pracownika ukraińskiej Służby Bezpieczeństwa rozwijana w Korei Północnej technologia raketowa nie może pochodzić z Ukrainy, ponieważ wszystkie misje szpiegowskie zakończyły się niepowodzeniem. Do tej pory największe

zatrzymania północnokoreańskich tajnych agentów miało miejsce w 2011 i 2015 roku, a do chwili obecnej oskarżone o szpiegostwo osoby zostały deportowane lub znajdują się w więzieniu. Zatrzymani w 2011 agenci dostali się na teren Ukrainy poprzez północnokoreańską ambasadę w Moskwie. Inni Koreańczycy z Północy próbujący wykraść plany rakietowe w tym samym roku mówią z rosyjskim akcentem. Strona ukraińska nadal utrzymuje, że za szybki rozwój północnokoreańskiego programu rakietowego odpowiedzialna jest Rosja. Strona rosyjska zaprzeczyła tym oskarżeniom.

4 września: białoruskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych zaniepokojone północnokoreańskim testem bomby nuklearnej. W swoim oświadczeniu Ministerstwo Spraw Zagranicznych podkreśliło znaczenie dialogu jako drogi do osiągnięcia pokoju i stabilności w regionie Półwyspu Koreańskiego. Białoruś zaapelowała do władz Korei Północnej, aby powstrzymały się od działań naruszających postanowienie rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych. Strona białoruska popiera pomysł rozpoczęcia procesu negocjacji między wszystkimi zaangażowanymi stronami na podstawie prawa międzynarodowego i przy poszanowaniu kompetencji Rady Bezpieczeństwa ONZ.

4 września: południowkoreański ambasador na Ukrainie Lee Yang-goo spotyka się z ukraińską minister edukacji Lilią Grinevich. Podczas spotkania obie strony omówiły kwestie związane ze współpracą w dziedzinie edukacji. Głównym tematem spotkania była inauguracja 11 września studiów koreańskich na Narodowym Uniwersytecie Lingwistycznym w Kijowie. Na uniwersytecie powołano Centrum Studiów Koreańskich oraz Wydział Filologii Koreańskiej. W inauguracji wziął udział ambasador Lee.

4–6 września: ukraiński minister infrastruktury Volodymyr Omelyan z wizytą w Seulu. Podczas swojej wizyty minister Omelyan wziął udział w konferencji na temat globalnej współpracy w dziedzinie infrastruktury (Global Infrastructure Cooperation Conference), a także spotkał się z przedstawicielami południowkoreańskich przedsiębiorstw. Do najważniejszych punktu wizyty ukraińskiego ministra w Seulu należało spotkanie z południowkoreańskim ministrem transportu i infrastruktury Kim Hyun-mi. Obie strony omówiły szeroki zakres dwustronnej współpracy, w szczególności implementację przejrzystości w sektorze budowlanym (CoST), cyfryzację w dziedzinie infrastruktury oraz możliwości inwestycji koreańskich przedsiębiorstw na rynku ukraińskim. Minister Omelyan wyraził nadzieję na wdrożenie przy pomocy koreańskich ekspertów rozwiązań IT czy technologii chmury w procesie rozwoju infrastruktury cyfrowej, co ma na celu zrewolucjonizowanie funkcjonowania ukraińskiego transportu i gospodarki. Natomiast minister Kim oświadczyła, że strona

południowokoreańska jest zainteresowana współpracą z Ukrainą w ramach Narodowej Strategii Rozwoju Transportu do roku 2030, której kluczowe założenia przedstawił ukraiński minister. Kim Hyun-mi potwierdziła także potrzebę wzmocnienia współpracy dwustronnej oraz zaproponowała ustanowienie stałego dialogu pomiędzy obydwojma państwami. Na koniec spotkania minister Omelyan zaprosił Kim Hyun-mi do odwiedzenia Ukrainy na początku przyszłego roku, by dalej omówić kwestie związane ze współpracą.

5 września: prezydent Moon Jae-in wybiera nowego ambasadora do Rosji. Woo Yoon-keun został nowym ambasadorem do Rosji. Woo posiada doświadczenie w dwustronnych relacjach z Rosją, pełniąc jak profesor prawa rolę doradcy w koreańskiej ambasadzie w Moskwie. Woo Yoon-keun ukończył także Narodowy Uniwersytet w Petersburgu. Jest on także bliskim współpracownikiem Moon Jae-ina.

6 września: prezydenci Moon Jae-in i Władimir Putin spotykają się podczas forum gospodarczego we Władywostoku. Przywódcy obu państw podczas swojego spotkania poruszyli wiele tematów związanych ze współpracą gospodarczą oraz bezpieczeństwem w regionie. Południowokoreański przywódca poprosił Władimira Putina o rosyjską pomoc w powstrzymaniu północnokoreańskich prowokacji, podkreślając, że przeprowadzony przez Pjongjang 3 września test bomby wodorowej stanowi poważne niebezpieczeństwo dla globalnego bezpieczeństwa. Moon Jae-in zaapelował także o poparcie nowych sankcji proponowanych przez Stany Zjednoczone, które miałyby całkowicie odciąć Koree Północną od dostaw paliw takich jak gaz i ropa. Prezydent Putin nie poparł jednak tego pomysłu, argumentując, że kolejne sankcje najbardziej uderzą w zwykłych Koreańczyków, a nie reżim. W kwestiach gospodarczych, prezydent Moon Jae-in zaproponował zbudowanie „dziewięciu mostów” pomiędzy Koreą i Rosją. Plan ten obejmuje współpracę w takich sektorach jak gaz naturalny, połączenia kolejowe, porty morskie, energia elektryczna, rolnictwo i rybołówstwo. Przy okazji południowokoreański przypomniał, że najlepszym przykładem udanej obustronnej gospodarczej współpracy południowokoreańsko-rosyjskiej jest zbudowanie przez Republikę Korei na zlecenie Rosji pierwszego na świecie tankowca zasilanego paliwem LNG.

8 września: białoruski wiceminister przemysłu spotyka się ze swoim koreańskim odpowiednikiem. Białoruski wiceminister przemysłu Gennady Svidersky oraz ambasador Andrei Popkov spotkali się z południowokoreańskim ministrem handlu, przemysłu i energetyki Kang Sung-chunem. Podczas spotkania strony potwierdziły zainteresowanie promowaniem współpracy w dziedzinie inwestycji, energetyki, przemysłu motoryzacyjnego i produkcji elektrycznych samochodów, robotyki oraz petrochemii.

8 września: prezydent Moon Jae-in uczestniczy w spotkaniu promującym koreańsko-rosyjską przyjaźń. Prezydent Moon Jae-in wraz z małżonką Kim Jung-sook wzięli udział w oficjalnym obiedzie promującym wzajemne relacje z Rosją we Władywostoku. Podczas tego wydarzenia para prezydencka miała okazję spotkać się z potomkami Koreańczyków żyjącymi w Rosji. Wśród nich znalazła się Choi Valentine, córka Choi Jae-hyunga, aktywisty niepodległościowego z Korei. Choi Valentine jest także prezesem stowarzyszenia zrzeszającego Koreańczyków, którzy w latach 30. XX wieku byli zsyłani na Sachalin przez Japończyków. Na uroczystości obecny był także najstarszy żyjący Koreańczyk pierwszego pokolenia zesłanego na Sachalin, 95-letni Kim Yoon-duk, który opowiadał o swoim życiu w Rosji. Prezydent Moon Jae-in był poruszony spotkaniem z Koreańczykami żyjącymi w Rosji i obiecał zadbać o swoich rodaków zagranicą oraz właściwie upamiętnić koreański ruch niepodległościowy działający na Sachalinie.

8-9 września: południowokoreański ambasador na Ukrainie Lee Yong-goo odwiedza miasto Winnica. Podczas swojej wizyty ambasador Lee wziął udział w 5. Międzynarodowym Forum Inwestycyjnym, a także w wydarzeniu zatytułowanym „Dzień miasta Winnica”. W uroczystościach związanych ze świętem miasta udział wzięli także najwyższe ukraińskie władze, w tym prezydent Petro Poroszenko oraz premier Wołodymyr Hrojsman.

11 września: Ukraina popiera nowe sankcje wobec Korei Północnej. Ukraińska delegacja do ONZ wyraziła zadowolenie z jednogłośniego przyjęcia rezolucji numer 2375, która ograniczyła dostawy paliw do Korei Północnej. Ukraina doceniła także silne przywództwo Stanów Zjednoczonych, które doprowadziło do przyjęcia tej rezolucji. Strona ukraińska podkreśliła również znaczenie pełnego i wszechstronnego wdrożenia wszystkich rezolucji Rady Bezpieczeństwa, aby wykluczyć ryzyko dalszych prowokacji oraz ograniczyć niepokojące ambicje nuklearne reżimu w Pjongjangu. W podsumowaniu swojego oświadczenia, delegacja ukraińska opowiedziała się za przeciwdziałaniem największym zagrożeniem dla pokoju i bezpieczeństwa na świecie, za które uznaje północnokoreańskie zbrojenia nuklearne i raketowe.

11-12 września: delegacja Uniwersytetu Hanyang odwiedza Kijów. Południowokoreańska delegacja, której przewodniczył prezydent koreańskiego Uniwersytetu Hanyang Lee Young-moo odwiedziła Kijowski Narodowy Uniwersytet Technologii i Wzornictwa oraz Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki. Podczas wizyty dyskutowano na temat współpracy między tymi uczelniami. Uniwersytet Hanyang nawiązał współpracę z jedną z największych ukraińskich uczelni, Uniwersytetem im. Tarasa Szewczenki w 2014 roku, jednak obie strony podczas spotkania wyraziły potrzebę jej zintensyfikowania. Strona ukraińska najbardziej liczy

na zwiększenie wymiany studentów kierunków medycznych, na co zgodził się prezydent Lee.

14 września: koreańskie ambasady w Mińsku i Kijowie publikują film dotyczący nazewnictwa Morza Japońskiego. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Republiki Korei wyprodukowało serię filmów promujących używanie nazwy „Morze Wschodnie” dla znajdującego się między Japonią a Półwyspem Koreańskim Morza Japońskiego. Korea Południowa od lat postuluje używanie innej nazwy dla tego akwenu. Południowokoreańskie ambasady w Mińsku i Kijowie zamieściły rosyjskojęzyczną i angielskojęzyczną wersję tego filmu, który ma wyjaśnić obywatelom Białorusi i Ukrainy historyczne znaczenie nazwy „Morze Wschodnie”.

14 września: południowokoreański ambasador Lee Yang-goo udziela wywiadu ukraińskiej telewizji. Ambasador Lee udzielił wywiadu dotyczącego współpracy gospodarczej dla ukraińskiej państwowej stacji telewizyjnej UATV. Wywiad został zorganizowany z okazji 25-lecia ustanowienia stosunków dyplomatycznych między obydwojma państwami. Oprócz perspektyw rozwoju gospodarczego Ukrainy i współpracy z Republiką Korei w tej dziedzinie, ambasador Lee omówił bieżące problemy obu państw.

15 września: seulska delegacja odwiedza Petersburg. Południowokoreański konsul generalny w Petersburgu Lee Jin-hyun zaprosił do swojej rezydencji delegację z seulskiej dzielnicy Gangseo, która przyjechała do Rosji z misją handlową. Podczas spotkania wymieniono opinię na temat wejścia południowokoreańskich firm na rynek rosyjski.

19 września: podczas Kijowskiego Tygodnia Mediów omówiono rezultaty koreańsko-ukraińskiej współpracy. Jako dyskusja w formie okrągłego stołu zostały omówione rezultaty współpracy koreańsko-ukraińskiej w dziedzinie mediów. Było to coroczne wydarzenie, które jest organizowane ze względu na pogłębiającą się współpracę kulturalną i gospodarczą między Ukrainą a Republiką Korei. Zdaniem organizatorów współpraca w tych dziedzinach pozostaje jednym z priorytetowych kierunków rozwoju relacji międzynarodowych obydwojma państw. W dyskusji wzięli udział południowokoreański ambasador na Ukrainie Lee Yang-goo, a także przedstawiciele zarówno ukraińskiego, jak i południowokoreańskiego przemysłu medialnego (telewizyjnych i radiowych stacji nadawczych, firm producenckich, stowarzyszeń producentów). Spotkanie moderował Valentyn Koval, członek Krajowej Rady Telewizji i Radia na Ukrainie. Podczas dyskusji poruszono takie tematy jak wspólne projekty wdrożone w zeszłym roku i ich rezultaty, państwowe regulacje w dziedzinie produkcji i dystrybucji materiałów audiowizualnych w obu państwach, strategię promocji

koreańskiej kultury audiowizualnej na świecie oraz możliwości współpracy koprodukcyjnej pomiędzy przemysłem animacyjnym Ukrainy i Korei Południowej. W swoim przemówieniu podczas dyskusji ambasador Lee podkreślił znaczenie mediów w realnej współpracy dwustronnej obydwu państw.

20 września: prezydent Ukrainy Petro Poroszenko przemawia na temat Korei Północnej na forum Zgromadzenia Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Podczas swojego przemówienia na 72. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ ukraiński prezydent potępił północnokoreańskie testy rakietowe i nuklearne. Strona ukraińska opowiedziała się za wzmocnieniem środków, które mają zapobiec nielegalnej działalności Pjongjangu, która narusza międzynarodowe ramy prawne. Prezydent Poroszenko przypomniał także, że Ukraina jest zdecydowanym zwolennikiem globalnego nierozprzestrzeniania broni jądrowej oraz rozbrojenia, czego dowodzi ma fakt, że Ukraina zrezygnowała ze swojego arsenału nuklearnego. Ukraiński prezydent wyraził także zaniepokojenie łamaniem praw człowieka w Korei Północnej. Przywódca Ukrainy zaapelował również do Rady Bezpieczeństwa ONZ o przeprowadzenie dochodzenia w sprawie szybkiego rozwoju północnokoreańskich programów rakietowego i nuklearnego oraz tego, czy jakieś państwa udzieliły Pjongjangowi pomocy w tym zakresie.

20-21 września: południowokoreański ambasador na Ukrainie Lee Yang-goo odwiedza forum inwestycyjne w mieście Kropywnycki.

Południowokoreański ambasador uczestniczył w międzynarodowym forum Dzień Inwestycyjny Centralnej Ukrainy oraz targach agrokulturalnych. Podczas swojej wizyty ambasador Yang spotkał się z gubernatorem obwodu kirowohrazkiego Serhiy Kuzmenko oraz burmistrzem miasta Kropywnycki Andrey Raykovichem. W trakcie spotkania omówiono plany współpracy południowokoreańskiej z regionalnymi uczelniami rolniczymi i technicznymi oraz lokalnymi firmami.

22 września: południowokoreański konsul genralny w Irkucku spotyka się z przedstawicielem Syberyjskiej Izby Przemysłowo-Handlowej.

Eom Ki-young spotkał się z Konstantinem Shavrinem, dyrektorem Syberyjskiej Izby Przemysłowo-Handlowej. Podczas spotkania obie strony omówiły obecną działalność koreańskich firm w Irkucku oraz perspektywy dalszej współpracy gospodarczej.

23 września: południowokoreańskie małe i średnie przedsiębiorstwa chcą wejść na rosyjski rynek.

Koreańska Federacja Sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw zorganizowała w tym roku swoje globalne forum KBIZ w Irkucku. Na wydarzeniu obecnych było ponad 70 ekspertów i biznesmenów z Korei Południowej i Rosji. W forum wziął także udział południowokoreański konsul w Irkucku Eom Ki-young.

Wydarzenie zostało zorganizowane, aby pomóc południowokoreańskim małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) wejść na rynek rosyjski. W obecnym roku sektor MŚP boryka się z trudnościami związanym z chińskim bojkotem południowokoreańskiej gospodarki z powodu instalacji na terytorium Republiki Korei tarczy antybalistycznej THAAD. Omawiano także możliwości trójstronnej współpracy między Rosją i obiema Koreami.

26 września: czy Rosja rozmieszcza żołnierzy na granicy z Koreą Północną?

Rosyjskie patrole wojskowe były widziane w rejonie Chasan w Kraju Nadmorskim w pobliżu granicy z Koreą Północną. Strona rosyjska zaprzeczyła tym doniesieniom. Tego samego dnia rosyjska agencja prasowa TASS poinformowała o tym, że Rosja planuje przeprowadzić wojskowe manewry lotnicze w pobliżu swojej granicy z Koreą Północną i Chinami. Zwiększona aktywność wojsk rosyjskich na granicy północnokoreańskiej może być odpowiedzią na obecność wojsk amerykańskich w Korei Południowej.

29 września: południowokoreańskie tanie linie lotnicze będą latać do Władywostoku. Linie lotnicze Jeju Air otworzyły tanie połączenie lotnicze między Władywostokiem a portem lotniczym w Inczon (Incheon). Loty będą odbywały się cztery razy w tygodniu.

KOMENTARZ

1. **W wrześniu Ukraina i Białoruś promowały swój potencjał turystyczny w Japonii.** Okazją do tego była wystawa „Tourism EXPO Japan” zorganizowana przez Japońskie Stowarzyszenie Agencji Turystycznych (JATA), na której zaprezentowali się wystawcy ze 130 państw i regionów świata, a także przedstawiciele 47 japońskich prefektur. Wystawa ta jest uznawana a jedną z najbardziej prestiżowych na świecie w dziedzinie turystyki. Państwa Organizacji na rzecz Demokracji i Rozwoju (GUAM), czyli Ukraina, Gruzja, Mołdawia i Azerbejdżan zaprezentowały się na wspólnym stanowisku, promując potencjał turystyczny Morza Czarnego. W wystawie brały udział nie tylko agencje turystyczne, ale także przedstawiciele państwowi. Ukraina i Białoruś liczą, że przyciągną większą liczbę turystów z Japonii.

2. **Japońsko-rosyjskie relacje rozwijają się dynamicznie w kierunku unormowania dawnych sporów.** We wrześniu miały miejsce kolejne spotkania japońsko-rosyjskie na różnym szczeblu. Forum Ekonomiczne we Władywostoku było okazją do szczytu japońsko-rosyjskie, na którym przez półtorej godziny premier Abe

Shinzo i prezydent Władimir Putin rozmawiali o współpracy gospodarczej oraz kwestiach związanych z bezpieczeństwem w regionie. Rozwiązanie sporu o część Wysp Kurylskich jest najważniejszym punktem na drodze do unormowania relacji pomiędzy tymi dwoma państwami. Obu stronom udało się wybrać pięć projektów, które zostaną wdrożone na wyspach. We wrześniu w relacjach z Rosją aktywny był także nowy japoński minister spraw zagranicznych Kono Taro. Minister również był obecny na Forum Ekonomicznym, na którym odbył szereg spotkań. Ponadto udzielił wywiadu rosyjskiej agencji prasowej TASS, w którym omawiał przyszłość relacji japońsko-rosyjskich. W wywiadzie minister oświadczył, że zarówno Rosja, jak i Japonia są odpowiedzialne za stabilność w regionie, dlatego zbudowanie stałych relacji między obydwojma państwami jest ważne dla rozwoju całego regionu. Zarówno strona rosyjska (w postaci przewodniczącej Rady Federacji Walentyny Matwijenko), jak i politycy japońscy wyrazili we wrześniu potrzebę doprowadzenia do podpisania traktatu pokojowego. Kono Taro zaznaczył, że jest to anormalna sytuacja, aby 70 lat po zakończeniu II wojny światowej pomiędzy państwami nadal nie było formalnego pokoju w postaci traktatu. Wszystko wskazuje, że jeśli obie strony wdrożą wspólne projekty na części Wysp Kurylskich, jednak nie jest pewne czy jakieś wydarzenia (rosyjskie manewry wojskowe w pobliżu wysp, implementacja systemu antyrakietowego na terenie Japonii) ponownie zaognią spór między państwami o wyspy Iturup, Kunaszyr, Szykotan i Habomai.

3. W Rosji odbyło się trzecie Wschodnie Forum Ekonomiczne, które miało na celu promocję regionalnej współpracy w rozwoju dalekowschodniej części kraju, jednak nie obyło się bez poruszenia także tematu bezpieczeństwa w regionie i sytuacji na Półwyspie Koreańskim. W trakcie forum doszło do bilateralnych spotkań Abe Shinzo i Moon Jae-ina z Władimirem Putinem. Okazało się ono również sposobnością do spotkania japońskiego premiera z południowokoreańskim prezydentem. Na wszystkich trzech spotkaniach oprócz tematów gospodarczych została poruszona kwestia problemu północnokoreańskich zbrojeń. Forum odbyło się kilka dni po tym, jak reżim północnokoreański przeprowadził test bomby wodorowej. Japonia i Korea Południowa prezentują podobne stanowisko, postulując zwiększenie nacisku na Koreę Północną poprzez sankcje. Natomiast prezydent Putin ponownie przedstawił stanowisko Rosji, która opowiada się za włączeniem Pjongjangu we współpracę gospodarczą i zapewnieniem mu gwarancji bezpieczeństwa. Jedynie kiedy Korea Północna przestanie czuć się zagrożona i izolowana będzie mogła chcieć rozpocząć negocjacje i zamrozić swoje programy rakietowe i jądrowe. Strona rosyjska sprzeciwiła się także nakładaniu kolejnych sankcji

na Pjongjang, argumentując, że odcięcie dostaw paliwa odczują zwykli Koreańczycy, a nie władze. Decyzja o wprowadzeniu tak surowych sankcji zdaniem Rosji mogłaby nawet doprowadzić do kryzysu humanitarnego, w którym paliwa zostałyby pozbawione np.: szpitale. Ostatecznie Stany Zjednoczone i ich sojusznicy zdecydowali się na kompromis i na posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa ONZ 11 września przyjęto łagodniejszą wersję sankcji, którą poparły również Rosja i Chiny.

4. We wrześniu Ukraina oraz Białoruś znacząco potępiły północnokoreański test bomby wodorowej. Szósta próba nuklearna Korei Północnej wstrząsnęła świat. Zarówno Białoruś, jak i Ukraina uznały działania Pjongjangu za znaczące zagrożenie dla bezpieczeństwa międzynarodowego i poparły nową rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ. Prezydent Ukrainy Petro Poroszenko poruszył także temat problemu północnokoreańskie przemawiając na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Ukraina jako niestały członek Rady Bezpieczeństwa ONZ wyraźnie podkreślała swoje zaangażowanie we wzmocnienie środków, które miałyby zapobiec kolejnym północnokoreańskim prowokacjom. Ukrainie także zależało na poprawie wizerunku po doniesienia, jakoby ukraińskie tajne plany i technologie przyczyniły się do nagłego rozwoju programu raketowego Korei Północnej. Dlatego ukraińskie służby bezpieczeństwa zdecydowały się na opublikowanie materiałów filmowych ukazujących północnokoreańskich szpiegów kradnących tajne plany. Zostali oni ujęci w 2011 roku. Od tego czasu inni agenci z Pjongjangu wykryci na terenie Ukrainy byli sukcesywnie deportowani. Władze ukraińskie zdecydowały się nawet wpuścić dziennikarzy CNN do jednego z więzień, gdzie wyrok odsiadują zatrzymani w 2011 roku Koreańczycy. Strona ukraińska oskarża Rosję o udzielenie Korei Północnej pomocy w rozwoju technologii raketowej, czego dowodem ma być chociażby fakt, że zatrzymani na terytorium Ukrainy północnokoreańscy szpiegowie mówią z rosyjskim akcentem lub dostali się do kraju poprzez północnokoreańską ambasadę w Moskwie.

5. Korea Południowa w obliczu pogorszenia relacji gospodarczych z Chinami poszukuje nowych rynków w Rosji. Prezydent Moon Jae-in podczas Wschodniego Forum Ekonomicznego zaproponował „zbudowanie dziewięciu mostów”, które mają zwiększyć współpracę gospodarczą z Rosją, a także ustanowienie nowej wielostronnej struktury bezpieczeństwa i wspólnoty gospodarczej w Azji Północno-Wschodniej. „Dziewięć mostów” to rosyjsko-koreańska współpraca związana z dostawami gazu, połączeniami kolejowymi i portowymi, zaopatrzeniem w energię elektryczną, budową statków, tworzeniem miejsc pracy, rolnictwem, rybołówstwem oraz trasą transportową w okolicy

Bieguna Północnego. Temat współpracy z Rosją został także poruszony podczas globalnego forum KBIZ, które odbyło się w Irkucku. Miejsce to zostało wybrane przez organizatorów nieprzypadkowo. Irkuck jest administracyjnym, politycznym i gospodarczym centrum wschodniej Syberii. Ponadto jest to rejon bogaty w złoża gazu. Jeśli zaistniałaby trójstronna współpraca między Rosją, Koreą Północną i Koreą Południową, prawdopodobnie zaczynałaby się ona właśnie w Irkucku, z którego szedłby gazociąg do Półwyspu Koreańskiego. Prezydent Moon Jae-in w [wywiadzie](#) dla rosyjskiej agencji prasowej TASS podkreślił, że od momentu ustanowienia wspólnych relacji dyplomatycznych w 1990 roku Republika Korei i Rosja rozwijają współpracę w różnorodnych dziedzinach takich jak gospodarka, dyplomacja i kultura. Wzrasta także wymiana handlowa pomiędzy obydwojma państwami (190 milionów dolarów w 1992 roku do prawie 26 miliardów dolarów w 2014 roku). Południowokoreański prezydent wyraził nadzieję, że Rosja i Korea Południowa będą razem współpracować w celu zwiększenia pokoju i dobrobytu w regionie. Podczas swojej przemowy na forum ekonomicznym we Władywostoku południowokoreański prezydent podsumował swój plan rozwoju współpracy z Rosją, podkreślając nie tylko znaczenie dużych projektów, ale także krótkoterminowych działań, które pomogłyby zbudować zaufanie pomiędzy przedsiębiorcami obu państw, zachęcając rosyjski rynek do przyjęcia południowokoreańskich małych i średnich firm. W tym miesiącu wiele spotkań regionalnych, w Irkucku czy Petersburgu dowodzą, że zgodnie z założeniami prezydenta Moona rozwój południowokoreańsko-rosyjskiej współpracy gospodarczej rozpocznie się w sektorze MŚP nim możliwe będzie wdrożenie wielkich projektów, które wymagałyby ogólnej poprawy sytuacji w regionie (zmniejszenia napięć na Półwyspie Koreańskim).

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Wrzesień 2017 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl